

İlkokul Öğrencilerinin Hassas Becerilerini Geliştirmede Kuantum Öğrenme Temelli Öğretim Tasarımı

Öğretmenler için El Kitabı

Doç. Dr. Hanife ESEN AYGÜN

Prof. Dr. Şerife Gonca ZEREN

Doç. Dr. Mehmet AŞIKCAN

Bu çalışma, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) tarafından 123K650 Numaralı proje ile desteklenmiştir. Projeye verdiği destekten ötürü TÜBİTAK'a teşekkürlerimizi sunarız.

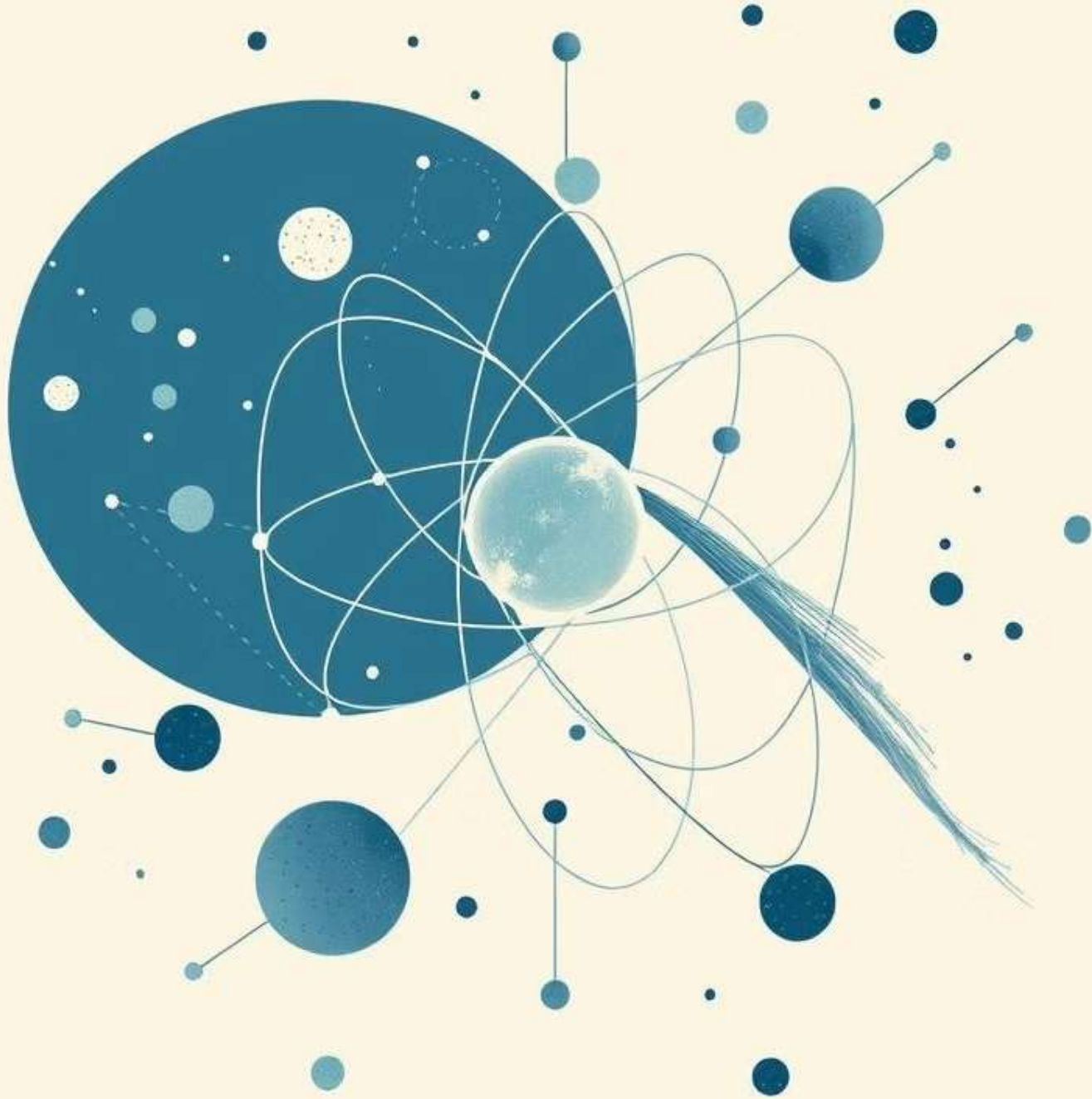
İlkokul Öğrencilerinin Hassas Becerilerini Geliştirmede Kuantum Öğrenme Temelli Öğretim Tasarımı

Sevgili Öğretmenler,

"İlkokul Öğrencilerinin Hassas Becerilerini Geliştirmede Kuantum Öğrenme Temelli Öğretim Tasarımı" başlıklı bu proje ile hem öğrencilerin kişilerarası ilişkileri, duygusal kontrol durumları ve bilişsel becerileri desteklenecek hem de öğretmenlerin yenilikçi bir yaklaşım ile tanışması sağlanacaktır.

Hassas beceriler; öğrencilerin hem toplumsal alanda hem de bireysel yaşamda etkili bir şekilde yer almalarını sağlayan yetkinliklerdir. Bu beceriler bireyler arası sağlıklı ilişki kurma ve yaşam boyu öğrenme süreçleri açısından kritik öneme sahiptir. İlkokul Öğrencilerinin Hassas Becerilerini Geliştirmede Kuantum Öğrenme Temelli Öğretim Tasarımı: Q-Soft, bu önemi dile getirmekte ve sürecin etkin bir biçimde devam ettirilmesi için öğrenci, ebeveyn ve öğretmenlere destek sağlamaktadır.

Bu el kitabı, Q-Soft öğretim tasarımı süreci kapsamında sınıflarda somut ve kapsayıcı etkinlikler oluşturma fırsatı sunmaktadır.

TÜBİTAK- 1001 Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Projelerini Destekleme Programı kapsamında desteklenen “**İlkokul Öğrencilerinin Hassas Becerilerini Geliştirmede Kuantum Öğrenme Tasarımı**” başlıklı proje kapsamında geliştirilen öğretim tasarımının etkililiğinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

PROJE HAKKINDA

Proje, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi bünyesinde 01.12.2023-01.06.2026 tarihleri arasında devam etmektedir.

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Temel Eğitim Bölümü öğretim üyesi **Doç. Dr. Hanife ESEN AYGÜN** yürütücülüğünde devam eden projede, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü öğretim üyesi **Prof. Dr. Şerife Gonca ZEREN**, Necmettin Erbakan Üniversitesi Temel Eğitim Bölümü öğretim üyesi **Doç Dr. Mehmet AŞIKCAN** araştırmacı olarak yer almaktadır.

Proje Hakkında

Öğretim tasarımıyla yer alacak hedeflerin belirlenmesi amacıyla, **hedef kitle analizi** kapsamında **sınıf öğretmenleri, okul psikolojik danışmanları ve ailelerle** görüşmeler yapılmıştır.

İhtiyaç analizi doğrultusunda **ilkokul öğrencileriyle** görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Bu süreçte, **Öğretmenler için Hassas Beceriler Ölçeği, Ebeveynler için Hassas Beceriler Ölçeği ve İlkokul Öğrencileri için Hassas Beceriler Ölçeği** geliştirilmiş ve profil analizleri yapılmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda, ulaşılması beklenen çıktılar belirlenmiş ve öğretim tasarımının içeriği oluşturulmuştur.

Q-SOFT Öğretim Tasarımı Hakkında

Modül- I

Modül I, **ilkokul birinci ve ikinci sınıf** öğrencilerinin hassas becerilerini geliştirmeye yönelik etkinliklerden oluşmaktadır.

Modül- II

Modül II, **ilkokul üçüncü ve dördüncü sınıf** öğrencilerinin hassas becerilerini geliştirmeye yönelik etkinliklerden oluşmaktadır.

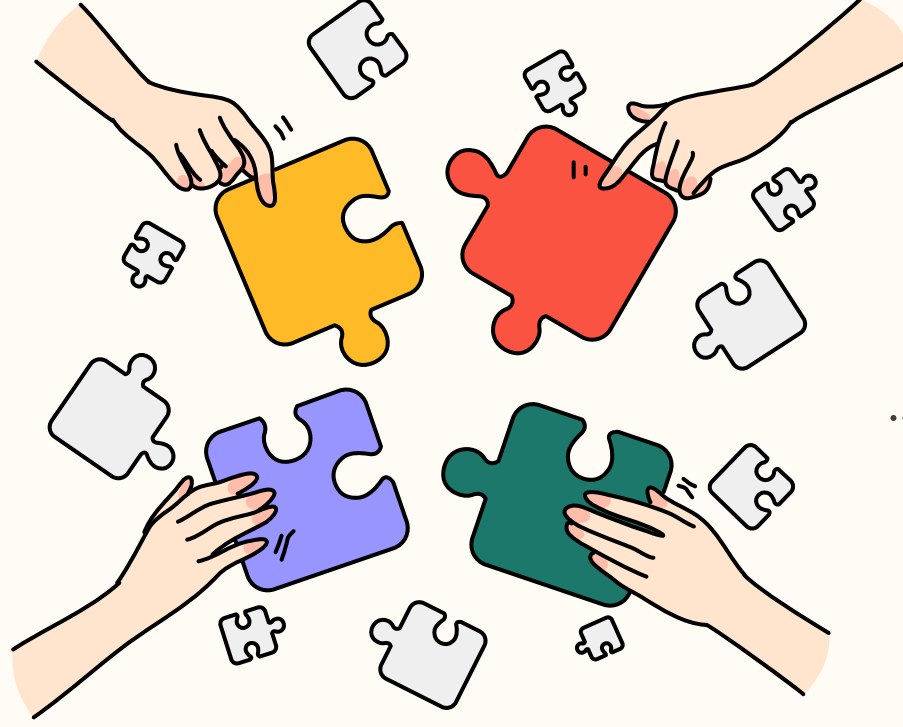

Öğretim tasarımı 10 hafta X 2 ders saati olarak hazırlanmıştır. Böylece, öğrenciler 20 ders saati Q-Soft öğretim tasarımı deneyimleyecektir

Q-SOFT Öğretim Tasarımının İçeriği

Kişilerarası Beceriler

- Empati ve Bireysel Farklılıklara Saygı duyma
- Çatışma Çözme
- İletişim ve İş Birliği
- Akran Zorbalığı

Bilişsel Beceriler

- Düşünme Becerileri
- Zaman Yönetimi
- Güvenli Teknoloji Kullanımı ve Öz Denetim

Duygu Kontrolü Becerileri

- Duyguları Fark Etme ve Tanıma
- Stres Yönetimi
- Öfke Yönetimi ve Dürtü Kontrolü

Hassas Beceriler Öğretim Tasarımı

Kişiler Arası Beceriler

Kişilerarası beceriler, empati, işbirliği, iletişim, çatışma çözümüleme, dürüstlük ve bireysel farklılıklara saygı gibi becerileri içermektedir.

Bilişsel Beceriler

Bilişsel beceriler, düşünme becerileri, zaman yönetimi, güvenli teknoloji kullanımı ve öz denetim gibi becerileri içermektedir.

Duygu Kontrolü Becerileri

Duygu kontrolü becerileri, duyguları fark etme ve tanıma, stres yönetimi, öfke yönetimi ve dürtü kontrolü gibi becerileri içermektedir.

Hassas Beceriler: Neden Önemli?

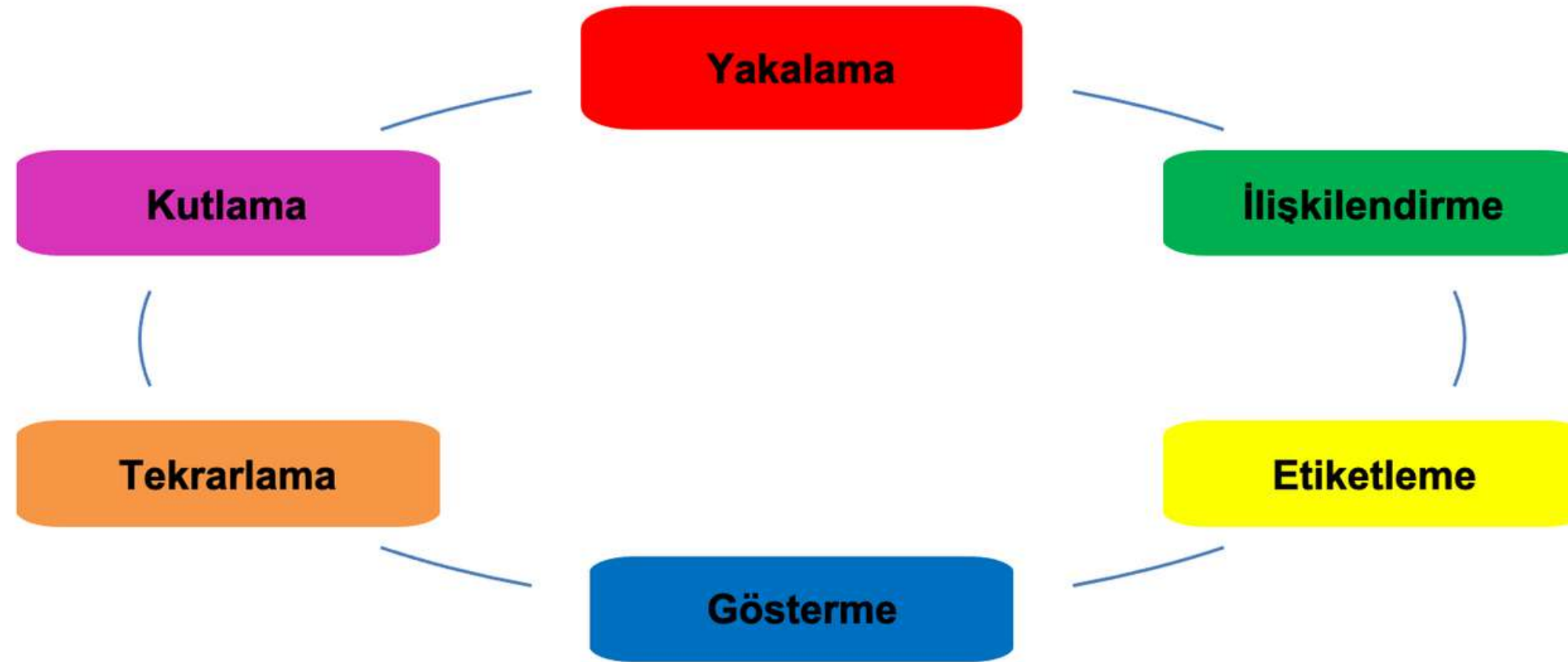
Hassas Becerilerin Gelişimi

- Hassas beceriler, bireylerin diğer bireylerle etkili bir şekilde iletişim kurması, duygusal kontrol sağlaması ve problem çözme gibi bilişsel beceriler geliştirmesi ile ilgilidir. Bu beceriler, çocukların hem sosyal yaşamda hem de akademik ortamda daha başarılı olmasını sağlar. Eleştirel düşünme, empati, grup çalışması ve iletişim gibi hassas beceriler, hızla değişen ortamlara uyum sağlamak ve bu alanlarda iş birliği içinde çalışmak için büyük öneme sahiptir. Özellikle öğrencilerde gelişen bu beceriler, sosyal etkileşim ile akademik başarı arasındaki dengeyi oluşturmada büyük bir rol oynamaktadır (Loáiciga-Gutiérrez & Chanto-Espinoza, 2024).
- Hassas becerilerin geliştirilmesi, öğrencilerin sadece akademik başarılarını geliştirmez, aynı zamanda daha güçlü ilişkiler kurma ve sosyal- duygusal etkileşimleri yönetme yeteneklerini de artırır. Aynı zamanda bu becerileri deneyimlemek, dijital çağın ortaya çıkardığı sorunları bilmek ve bunlarla baş etmek için de kritik öneme sahiptir (Albert & Husni, 2023).

Kuantum Öğrenme Modeli Nedir?

Kuantum öğrenme, öğrenme ve öğretme süreçlerini daha etkili bir hale getirmeyi amaçlayan eklektik bir öğretim modelidir. Yakalama, ilişkilendirme, etiketleme, gösterme, tekrarlama ve kutlama olmak üzere altı adımlık bir döngüden oluşan bu model, öğrencilerin öğrenme süreçlerine aktif bir şekilde katılmalarını teşvik etmektedir (Deporter vd., 1999). Öğrenme bir bütün olarak ele alınarak öğrencilerin hem bilişsel hem de duygusal açıdan güçlenmelerine katkıda bulunur.

Kuantum Öğrenme Modeli: Q-Soft

Yakalama

Dikkat çekici bir olay veya soru ile öğrencilerin ilgisini toplama.

İlişkilendirme

Sunulan bilginin öğrencilerin günlük yaşamlarıyla ilişkilendirilmesi.

Yaşamla İlişkilendirme ve Etiketleme

Temel kavramları netleştirerek adlandırma ve anlamlandırma.

Gösterme

Örnekler ve modellerle teorik bilgilerin somutlaştırılması.

Tekrarlama

Kazanılan bilginin ve becerinin tekrarıyla pekiştirilmesi.

Kutlama

Öğrencilerin başarılarını pozitif geri bildirimlerle taçlandırma.

Kuantum öğrenme modeli, öğrencilerin öğrenme sürecine aktif katılımını sağlamak, bilişsel becerilerini, duygusal ve sosyal becerilerini bütünsel olarak geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu bağlamda, Q-Soft modeli kapsamında, öğrenme içerikleri öğrencilerin günlük yaşantılarıyla ilişkilendirilmeli, teorik bilgiler somut etkinlikler ile desteklenmeli ve öğrenme çıktılarını sürekli tekrarlayarak pekiştirilmesi sağlanmalıdır. Böylece, öğrencilerin hem bireysel öğrenme ihtiyaçları fark edilip karşılanacak hem de öğrencilerin derinlemesine öğrenme deneyimi kazanması sağlanmış olacaktır.

Etkinliklerin Hazırlanması ve Uygulanması

Yakalama

Dersin başında, öğrencilerin dikkatini çekecek bir video, hikâye, resim ya da soru paylaşılır. Örnek: Önemli bir problemi yansıtan video paylaşılır ve bu problem durumunun çözümü noktasında yapmamız gerekenler nelerdir? sorusu yöneltilebilir.

Gösterme

Becerilerin doğrudan demonstrasyonu ile örnekler uygulamalar yapılmalıdır. Örneğin: Bir öğretmen rol model olarak grup çalışması yaparken nasıl liderlik edileceğini gösterebilir."

Tekrarlama

Uygulamalara hem yeterince zaman ayrılmalı hem de süreklilikle tekrarlanarak pekiştirilmelidir. Örneğin: Haftada bir kez uygun çalışmalar için grup çalışmaları organize edilebilir.

1

2

3

4

5

6

İlişkilendirme

Sunulan problem kapsamında öğrencilerin yaşamlarından örneklerle bu durumu anlamları ve kendi deneyimleri ile problem durumu arasında bağ kurmaları beklenilir. Örneğin: Daha önce hangi problem durumunda grup çalışması yaptığınızı hatırlayın. O zaman neler hissettiniz? Bu çalışmada nasıl bir yol izlemeyi düşünüyorsunuz?

Etiketleme

Her bilgi veya beceri, kavramlarla adlandırılmalı ve tanımlanmalıdır. Örneğin: Empati nedir? Empati kurma, başkalarını anlamak için önemlidir.

Kutlama

Her başarıyı fark etmek ve pozitif geri bildirim sağlamak esastır. Örneğin: "Bir grup çalışması sonunda 'Hepiniz muhteşem bir ekip oldunuz!' deyin."

Etkinliklerin uygulanmasında, öğretmenin mesleki ve kişisel açıdan hassas becerilere sahip olması önem taşımaktadır. Hem mesleki hem de bireysel ilişkilerinde etkili iletişim becerilerini kullanabilme, empati kurabilme, duygusal ve sosyal karmaşık durumları yönetebilme, bilişsel açıdan rehberlik edebilme gibi beceriler sürecin etkin biçimde yürütülmesine katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda öğretmenin öğrenci merkezli bir yaklaşımı sınıfında benimsemesi, sınıf içerisinde iş birliğine dayalı bir öğrenme ortamı oluşturması ve öğrencilerine ilham veren bir liderlik sergilemesi öğretim tasarımı ile kazanılan becerilerin sürdürülebilirliği açısından değerlidir. Bu doğrultuda, Q-Soft öğretim tasarımı ilkokul öğrencilerine uygulanmadan önce, öğretmenlere hassas beceriler konusunda bilgi ve farkındalık kazandırmak, ayrıca öğretim tasarımının etkin kullanımını sağlamak amacıyla dokuz ders saati çevrimiçi ve altı ders saati yüz yüze olmak üzere toplam 15 saatlik öğretmen eğitimi verilmiştir.

Hassas Becerilere Duyarlı Sınıf İklimi Oluşturma

Model Olma

Öğrenciniz sizi örnek alır. Kişiler arası iletişim, duygusal kontrol ve bilişsel becerilerde öğrencilerinizin deneyim kazanmaları için uygun ortamları oluşturun.

Empati Geliřtirme

Karşısındakinin hislerini anlaması için empati kurmayı destekleyin. Paylaşılan hikayeler üzerinden duyguları tartışın. Bu etkileşimlerin yüzde tebessüm ile sonlanmasına özen gösterin.

Duygusal Farkındalık

Duygularınızı keşfetmek için önce kendinize ardından da öğrencilerinize izin verin. Öğrencilerinize "Nasıl hissettin?" gibi sorular sorarak duygunun, durumlara eşlik ettiğini keşfetmelerini sağlayın.

Cesaretlendirme

Yeni deneyimler için destekleyin ve cesaretlendirin. Yeni etkinliklere katılımını teşvik edin. Kendi deneyimlerinizi sıklıkla öğrencileriniz ile paylaşınız.

Q-Soft Tasarımını Uygularken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Dikkati Çekme ve İlgi Uyandırma:

Öğrencilerin dikkatini çekmek için ilgi çekici bir başlangıç yapılmalıdır (ilginç sorular, videolar, görsel materyaller, hikâyeler vb.).

Somut Örnekler ve Uygulamalar:

Öğrencilere bilgiler teorik ve kavramsal olarak değil de modeller, somutlaştırılmış görseller veya deneyimler kapsamında sunulmalıdır.

Tekrar ve Pekiştirme:

Öğrenilen bilgilerin pekişmesi için tekrar çok önemlidir. Bu nedenle bilgilerin pekişmesi için düzenli olarak tekrar fırsatları sağlanmalıdır.

İş Birliği ve Katılımı Teşvik Etme:

Grup çalışmaları ve iş birliğine dayalı etkinlikler için uygun çalışmalar ve ortamlar oluşturularak öğrencilerin sürecin mimarı olmaları sağlanmalıdır.

Düzenli Değerlendirme:

Öğrencilerin kaydettiği gelişme düzenli olarak değerlendirilip, geliştirilmesi gereken konularla ilgili geri bildirim mutlaka verilmelidir.

Bilgileri Günlük Hayatla İlişkilendirme:

Öğretmen, öğrencilerin konuyu zihninde anlamlandırmaları için bilgiler günlük yaşamla ilişkilendirmelidir.

Etiketleme ve Kavramları Tanıtma:

Temel kavramlar açık ve net bir şekilde öğrencilerin düzeylerine uygun olarak tanımlanmalıdır.

Pozitif Geri Bildirim ve Kutlama:

Öğrencilerin gösterdikleri olumlu gelişmeler anında takdir edilmeli, olumlu geri bildirim ile davranışın sürekliliği sağlanmalıdır.

Bireysel Farklılıklara Saygı:

Öğrencilerin farklı öğrenme hızları olduğundan buna uygun yaklaşımlar benimsenmelidir. Öğrenme ortamları ve etkinlikler öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun olarak zenginleştirilmeli ve farklılaştırılmalıdır.

Destekleyici Öğrenme Ortamı Oluşturma:

Öğrenciler kendilerini rahat ve doğal bir ortamda daha mutlu hissederler. Bu nedenle öğrenciler için fiziksel ve psikolojik açıdan güvenli bir ortam sağlanmalıdır.

Geri Bildirim ve Değerlendirme

1

Pozitif Geri Bildirim

Pozitif ve geliştirici bir dil kullanın. Örneğin: "Bugün harika bir liderlik yaptın. Bununla birlikte, grup çalışmasında herkesi dahil etmeyi unutmayalım."

2

Gözlem

Öğrencilerin hassas becerilerindeki gelişmeyi gözlemleyin ve kaydedin.

3

Değerlendirme

Öğrencilerin hassas becerilerini ölçmek için uygun değerlendirme araçları kullanın.

Sonuç

O-Soft öğretim tasarımı ilkokul öğrencilerinin hassas becerilerini desteklemek amacıyla geliştirilmiştir. Bu öğretim tasarımı, öğrencilerin sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimini desteklerken, öğretmenler için de yenilikçi bir yaklaşım sunmaktadır. El kitabında sunulan kavramsal bilgiler ve örnek uygulamalar, öğretmenlerin Q-Soft modelini sınıflarında başarıyla uygulayabilmeleri için önemlidir.

Kuantum öğrenme felsefesinden ilham alan bu model, öğrencilerin sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimini bir bütün olarak desteklediği için günümüzde daha da önemli bir hal almıştır. **Dijital çağ** olarak adlandırılan bu yüzyılda öğrencilerin insan ilişkilerini etkin bir biçimde sürdürmek ve yaşamına değer katmak için bu becerilere daha çok ihtiyaç duydukları anlaşılmaktadır. Bu nedenle bu süreçte rehberlik edecek öğretmenlerin hassas beceriler konusundaki bilgi ve farkındalığı çocuklarda hassas becerileri geliştirmek açısından önem arz etmektedir.

Eğitim, öğrencilerin yalnızca neyi bildiği değil, nasıl hissettiği ve ne düşündüğü ile ilgilenmesi gereken bir süreçtir. Q-Soft öğretim tasarımı, bu hedefi gerçekleştirmek için bütüncül bir yaklaşım sunarak öğretmenleri ve öğrencileri öğrenme yolculuğunda güçlü birer aktör haline getirmeyi hedeflemektedir. Bu el kitabı, başta öğretmenler olmak üzere, eğitimin toplum ve birey üzerindeki dönüştürücü etkisini artırmaya yönelik bir rehber olarak tasarlanmış olup, yenilikçi uygulamalarıyla geleceğin eğitim uygulamalarına ışık tutmaktadır.

Yararlanılan Kaynaklar

Albert, N., & Husni, A. (2023). Developing soft skills in teaching Islamic beliefs and values (PAI). *Jurnal Teknologi dan Sistem Informasi*, 5(2), 77-84. <https://doi.org/10.30983/bicc>

DePorter, B., Reardon M. & Nourie S. S. (1999). *Quantum teaching-teaching orchestrating student success*. A Viacom Company.

Loáiciga-Gutiérrez, J., & Chanto-Espinoza, C. (2024). Developing soft skills in university education in the digital age. *Revista Multidisciplinaria Perspectivas Investigativas*, 4(3), 2-11. <https://doi.org/10.62574/rmpi.v4i3.150>